

Petelin: „Učim te, da zgodaj vstajaj. Solnce zjutraj še ne prisije čez goro, že pojem in skočim z gredi. Zjutranji čas je za delo najbolji čas. In kdor zgodaj začne delati, gré zvečer lahko pred počivat.“

Potem gré Lizika memo hleva. Tu sedeta na pragu dva bela zajčka, in se tako trdo vkup tiščita, kakor bi si kaj pripovedovala. Lizika jima pravi: Ljubčka moja, kaj me bota vidva učila?“

Zajčka: „Učiva te, kako moraš bratce in sestrice rada imeti. Midva sva brata. Oba jeva eno deteljno peresce, oba pijevo iz enega korita, oba leživa v eni luknji. Vedno si vkup igrava, in nikoli eden drugega ne draživa. Kamor eden poskoči, poskoči tudi drugi za njim.“

Lizika gré v hišo. Tù sedí pri peči mačka, in si ušesa umiva. Deklica pravi: „Gotovo, muca, tudi ti me boš kaj učila. Povej, povej mi tudi ti kaj!“

Mačka: „Učim te, da bodi snažna. Jaz ne morem trpeti, da bi bila le količkaj umazana. Dobro vém, da imajo ljudje veliko raje takega, ki je vedno čeden. Zato se večkrat umivam, in ni se mi treba sramovati, naj pride v hišo kdor koli.“

Lizika si je dobro zapomnila vse, kar so ji povedale živali in pravi: „Tudi jaz bom vedno rada delala, bom redna in varčna, bom zgodaj vstajala, bom bratce in sestrice rada imela, in bom vedno prav snažna; sicer bi me živali osramotile.“

Národne pesmi goriških Slovencev.

O svetega zakona.

(Iz Grgarja.)

Oj sveti zakon, zakon svet,
Kako si ti lep, kako si ti svet,
Lih kakor je cel ta 'zvoljen svet!

Ker ni tela ne pit' ne jest',
Tudi ne lepo zapet':
Zaki ne poješ, tičica,
Kakor si enkrat pôjela?

Ena ptičica je priletela
Iz dežele štajerske,
In je lepo prepevala
Od zakona svetega.
Zaslišal ju je kriški grof,
Klical je svojega hlapca:
Le sem, le sem ti hlapec moj,
Pojdi mi vlovit tu tičicu,
Jez ti bom dal prav dober lon,
Jez ti bom dal 300 križanih kron,
Jez ti bom dal svoj beli grad,
Jez ti bom dal svojo sestru
Za brumnú ženu in poštenú.

Tičica je odgovorila:
Ne bom pela, ne bom jela,
Dočer ti hlapcu lona ne daš.

Le sem, le sem, ti hlapec moj,
Naj ti dam tvoj lepí lon,
Jez ti bom dal 300 križanih kron,
Jez ti bom dal svoj beli grad,
Jez ti bom dal svojo sestru
Za brumnú ženu in poštenú.

Šel je lovít hlapec tu tičicu,
Lovil ju je 'no leto in en dan.
Kadar ju je vlovil tičicu,
Ni tela ne pit' ne jest'.
In je vprašal kriški grof,

Kadar je lon svojemu hlapcu dal,
Tistikrat je tič'ca lepo zapela
Od zakona svetega:
Oj sveti zakon, zakon svet',
Kako si ti lep, kako si ti svet,
Lih kakor ta cel 'zvoljen svet!

Zapisal M. Tr—c.

Ozir po svetu.

Nekaj posebnih odlomkov iz opisa potovanja Angleža A. A. Patona po Srbii in družih jugoslovanskih krajih.

Za kratek čas ali pa tudi za prevdarek.

1. (*O nekterih Patonovih pogreških.*) Kako slabo da Paton v svojem opisu tù in tam ponavlja besede srbskega jezika, ki ga očividno ne ume, nam kažejo ti-le primeri. Pripoveduje, da je prvemu srbskemu kralju Štefanu njegov brat Sava, nadškof srbski, krono na glavo posadil, in da je pri tej priložnosti vpil: „Dolgo naj živi prvi kronani srbski kralj in samovladar!“ pri-deva temu še, da so vsi pričujoči za njim vpili: „nogo lieto!“ (namesti: „mnogo lieta“). Na drugem kraju piše: „narodne domo“ (národní dom v Zagrebu), kakor tudi: „dobro doche, gospody!“ (dobro došli, go-

spodine!); „groja“ (groždje) itd. — Na 32. strani trdi sicer prav, da „Kara Georgevitsch“ (Kara Gjorgjevič) pomenja „sin Kare Gjorgja“ „pristavi pa napčno opazko, da ta način imenovanja je pri vseh Jugoslovanih v šegi, le pri Hrvatih in Dalmatincih ne (?!). Pravi tam ob enem tudi, da pri Arabcih je ravno nasprotna šega v tem oziru. — Kako malo mu je znana dalmatinska narodnost, nam kaže njegova opazka, da neki zdravnik v Loznici na bosenski meji je Damatinec, in pa da zategadel govori le talijanski.

2. (*Srbske postave.*) Paton piše (na 32. strani), da srbski kazenski zakonik je osnovan po avstrijskem, državljanski pa po francozkem (Code Napoleon), da je pa v tem zadnjem beseda „hypotheque“ (zastava ali hipoteka) prestavljena v srbsko z besedo: „apoteka“ (lekarnica!).

3. (*Srbske pesmi.*) Tudi po Patonovem mnenji (na 39. strani) med vsemi slovanskimi narodi nima noben drug tako obširne zbirke izvrstnih narodnih pesem, kakor srbski: „Mikavna lepota dežele“ — pravi Paton — „v kateri prebiva ta narod, ostanki divjega basnoslovja, ki v svojih splošnih lastnostih ima neko podobo z grškim in skandinavskim basnoslovjem, predrzni značaj tega naroda, nasledki neštevilnih malih vojsk (gueril) s sovražniki, in pa tisoč družih prigodkov, — vse to je povedano z besedo, ktera v svoji muzikalni sladosti je drugim slovanskim jezikom to, kar je talijanska beseda jezikom zapadne Evrope. — Pesnik zadnjega roda srbskega je Milutinović, ki ga nekteri imenujejo tudi „balkanskega Osiana“, — mož zmeren in razumen, ki se je rodil zadnje leta osemnajstega veka itd.

4. (*Srbi v drinski dolini.*) V pogovoru z nekim duhovnikom v drinski dolini ga Paton vpraša: „Ali veste, oče! kaj da mi je doslej bilo največe veselje po mojem tukajšnjem potovanji?“ „Komaj bi to uganil“ — mu odgovori duhovnik. „Vidil sem veliko družbo vaših kmetov, pa ne sledú hudobnosti, revščine ali siromaštva nisem pri njih zapazil. To je pač gotovo najboljši dokaz, da tukaj posvetne in duhovske oblasti prav dobro izpolnujejo svojo dolžnost“ — mu je na to rekel. Duhovnik se pri tem posmehlja z neko radostjo.

5. (*Neka posebna šega v gornji moravski dolini.*) „Ko sem prišel v Karanovac“ — piše Paton (85. str.) — „se mi približuje poglavar tega mesta in me pelje v svojo hišo. „Dragi gost!“ — mi reče — „vi ste trudni potovanja. Ta hiša je (zdaj) vaša. Mislite si, da ste doma v svoji deželi unikraj morja.“ Komaj sem se bil vsedel, pridete že dve dekli k meni. Ena je nesla v roki neko precej veliko plitvico. „Kaj?“ — sem jima rekel — „že večerjo? Ste pač natanko uganile, zakaj da pridem.“ „Ne, ne; vas morave poprej očediti; tukaj je le topla voda“ — je bil na to odgovor. Potem mi sleče ena nogovice, druga mi opere noge z vodo, in jih obriše. Ko sem se še tega radoval, mi prinese hišna gospodinja kave v prav lični posodi. To mi je kazalo, da potovanje po Srbii je vendar prijetniše, kakor sem ga pričakoval.“

6. (*Samostani in šole po Srbii.*) Ko se je Paton nekega dne hotel pogovarjati nedelež od Studenca poleg bosenske meje s poglavarjem ondašnjega samostana (kloštra), mu ni šlo to prav po sreči, ker s svojim govorom ni mogel izcužati iz tega slaboglasnega debelaka drugih besed, kakor le-to: „Blгодарim.“ Med tem priskoči k njima nek predrzen mladeneč iz bližnje vasi, in pa vpraša Patona vpričo omenjenega poglavarja, ali je veliko samostanov v njegovi (Patonovi) deželi? „Prav malo“ — mu reče Paton. Na to odgovori uni smehlja: „Pri nas je pa veliko šol, kjer se mladina uči mnogo koristnih reči“... hotel je s tem pikati poglavarja kot